HET VERDWENEN LANDSCHAP, COMPLETE ROUTE

ROUTE 91 km

Geniet onderweg van bijzondere plekken en verhalen over het (verdwenen) landschap van Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal, gebaseerd op de Landschapsbiografie die over dit gebied is gemaakt. Bekijk onderweg vlogs en beluister geluidsfragmenten die uitleg geven over het landschap.

2022

Salland!

Het verdwenen landschap, complete route

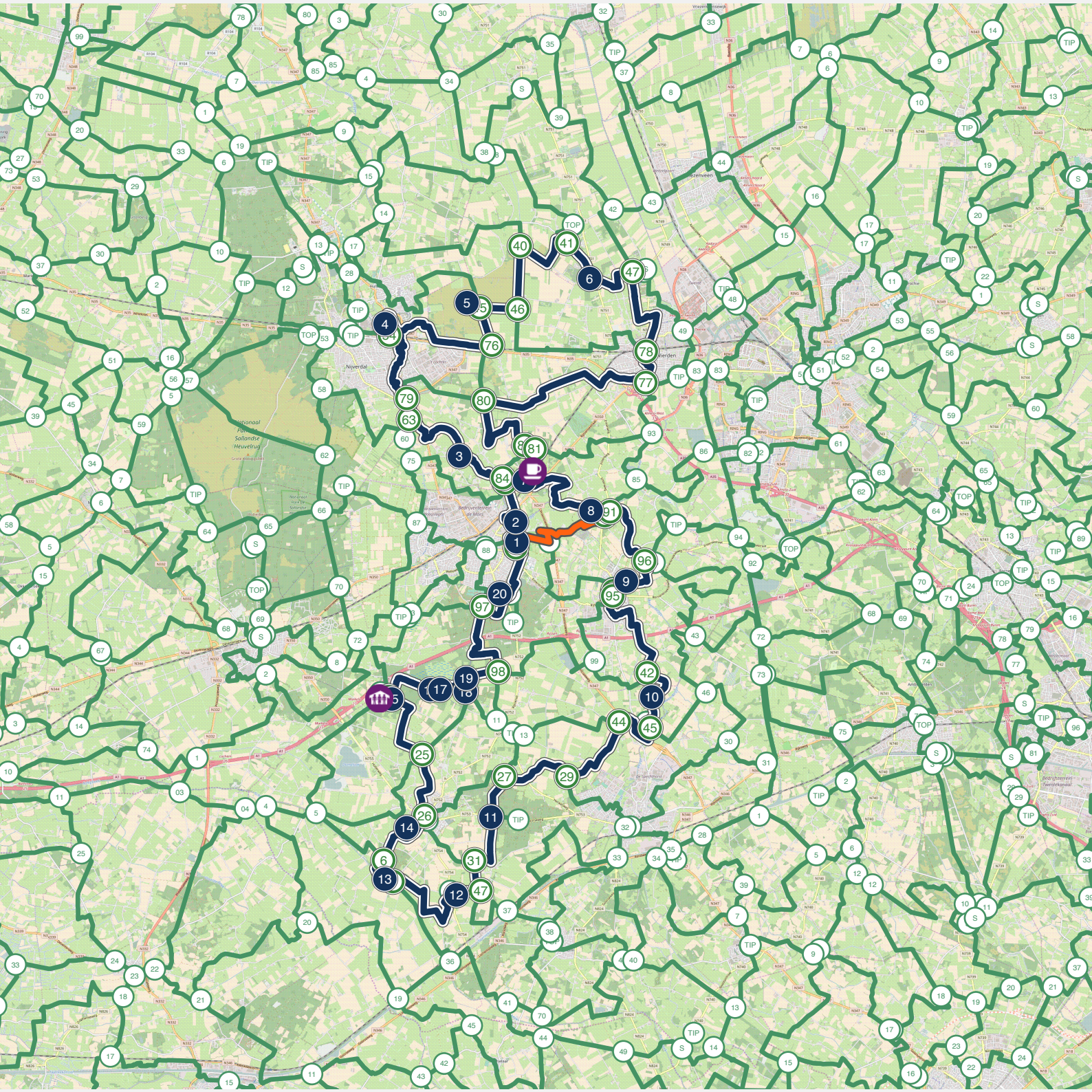

Salland!

Het verdwenen landschap, complete route

Hoe kom ik bij het startpunt?

Start in Rijssen bij Havezate de Oosterhof, Kasteellaan 1. Dit is de complete fietsroute van het 'het verdwenen landschap'. De route is ook op te delen in een noord en een zuid deel, beide routes zijn 50 km lang. In deze route zijn vlogs en geluidsfragmenten opgenomen van Martijn Horst, specialist erfgoed bij Landschap Overijssel. Martijn heeft voor Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal de landschapsbiografie geschreven. Deze fietsroute is gebaseerd op die landschapsbiografie.

1 Havezate de Oosterhof
79 km

89 Fietsknooppunt 89
79 km

2 De Pelmolen
>= 100 meter van route vandaan

84 Fietsknooppunt 84
82 km

84 Fietsknooppunt 84
82 km

3 Notter en Zuna
>= 100 meter van route vandaan

63 Fietsknooppunt 63
87 km

79 Fietsknooppunt 79
87 km

54 Fietsknooppunt 54
91 km

4 Eversberg+grens Salland-Twente
91 km

76 Fietsknooppunt 76
91 km

5 Hoogveen Wierdense Veld
91 km

45 Fietsknooppunt 45
91 km

46 Fietsknooppunt 46
91 km

40 Fietsknooppunt 40
91 km

41 Fietsknooppunt 41
91 km

6 Grafheuvels Hoge Hexel
91 km

47 Fietsknooppunt 47
91 km

78 Fietsknooppunt 78
91 km

77 Fietsknooppunt 77
91 km

80 Fietsknooppunt 80
91 km

> ontdek meer op de volgende pagina

Vervolg route

81 Fietsknooppunt 81
91 km

81 Fietsknooppunt 81
91 km

7 Havezate Grimberg
91 km

Theehuys Grimberg
91 km

9 Meanderende Midden Regge
91 km

91 Fietsknooppunt 91
91 km

91 Fietsknooppunt 91
91 km

96 Fietsknooppunt 96
91 km

10 Enterse Waarf
91 km

95 Fietsknooppunt 95
91 km

95 Fietsknooppunt 95
91 km

42 Fietsknooppunt 42
91 km

11 Dekzandkopjes Enter-Goor
91 km

45 Fietsknooppunt 45
91 km

44 Fietsknooppunt 44
91 km

29 Fietsknooppunt 29
91 km

27 Fietsknooppunt 27
91 km

12 Tichelmuseum Rohaan Markelo
91 km

31 Fietsknooppunt 31
91 km

47 Fietsknooppunt 47
91 km

13 Buurtschap Stokkum
91 km

7 Fietsknooppunt 7
91 km

14 De Schipbeek
91 km

6 Fietsknooppunt 6
91 km

15 Stuwwal Markelose Berg
91 km

26 Fietsknooppunt 26
91 km

25 Fietsknooppunt 25
91 km

> ontdek meer op de volgende pagina

Vervolg route

16 Schaapskooi en Labyrint
91 km

Informatieboerderij `n Witten
91 km

9 Fietsknooppunt 9
91 km

18 Natuurgebied de Borkeld
91 km

19 Elsenerveld/veen +karrensporen
91 km

20 Stuwwal bij de Friezenberg
91 km

21 Grafheuvels Elsen
91 km

98 Fietsknooppunt 98
91 km

97 Fietsknooppunt 97
91 km

22 Rijssens Leemspoor
91 km

89 Fietsknooppunt 89
91 km

Einde van de route

Het verdwenen landschap, complete route

91 km

1 Havezate de Oosterhof

Rijssens museum

Het Rijssens Museum is een stadsmuseum. Het toont de bijzondere en rijke geschiedenis van Rijssen, een kleine, eeuwenoude stad in Twente. Het museum is gevestigd in Havezate de Oosterhof. Het kasteel is op zich een bezichtiging waard. Op het kasteelterrein is ook het brandweermuseum gevestigd.

http://www.rijssensmuseum.nl/ (Rijssens museum)

Internationaal Brandweermuseum

In het brandweermuseum vindt u artikelen die in de afgelopen jaren door Brandweerkorpsen over heel de wereld zijn gebruikt. Van brandweerhelmen tot complete vooroorlogse brandweerwagens.

http://brandweermuseum.nl/ (Brandweermuseum)

2 De Pelmolen

Sinds 1752

In Twente, net buiten Rijssen, aan de rivier de Regge staat een achtkantige stellingmolen op schuur De Pelmolen. Jan ter Horst heeft in 1752 de molen gebouwd. De Pelmolen werd een van de drie belangrijkste industriemolens van Twente.

Bij gunstige wind kunt u de olieslagerij volop in werking zien. U ziet het productieproces, hoe de kracht van de wind de tandwielen laat draaien om olie met hoge druk uit het lijnzaad te slaan. De geur van warm lijnzaad komt u bij binnenkomst tegemoet.

Varen met de Enterse Zomp

Vanaf de haven bij de Pelmolen is het mogelijk om een tochtje met de Zomp te maken over de Regge. Op deze manier kunt u de meanderende Regge of een andere manier

beleven.
https://www.depelmolen.nl/ (Pelmolen Ter Horst)

3

Notter en Zuna

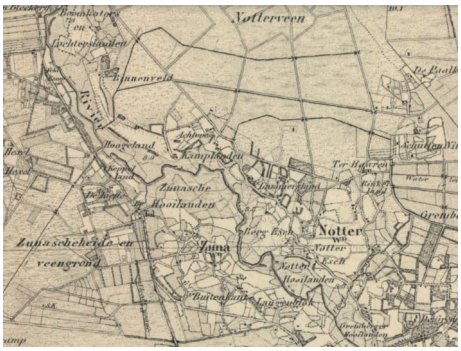

Notter en Zuna

Langs het meanderende landschap van de Regge ontstonden de buurtschappen Notter en Zuna. Vanaf de middeleeuwen op de dekzandruggen- en koppen langs de Regge, vanaf de nieuwe tijd de randen van het veen in en vanaf de twintigste eeuw werd het veen grootschalig ontgonnen.

Bij deze locatie hoort een audiofragment. Luister dit af via de website of de mobiele app.

4

Eversberg+grens Salland-Twente

Eversberg+grens Salland-Twente

Van de meeste landgoederen langs de Regge is weinig meer zichtbaar in het landschap. De Eversberg gaat door als een ‘tussenvorm’. Grachten, kelder en landschapspark zijn nog aanwezig. Saillant detail is dat de oude grens tussen Salland en Twente precies achter De Eversberg langsloopt.

Bij deze locatie hoort een videofragment. Bekijk dit via de website of de mobiele app.

5

Hoogveen Wierdense Veld

Wierdense Veld en Markegrens

Het hoogveenlandschap strekte zich nog maar anderhalve eeuw geleden uit van het Notterveen tot aan de Engbertsdijksvenen. Het moet een enorme, boomloze vlakte zijn geweest. Op die vlakte werden door de dorpen rechte grenzen getrokken. De rechte weg hier is de grens tussen Notter en Wierden.

Bij deze locatie hoort een videofragment. Bekijk dit via de website of de mobiele app.

6

Grafheuvels Hoge Hexel

Grafheuvels Hoge Hexel

Een glimp van ons verdwenen prehistorische landschap is op te vangen wanneer we naar grafheuvels kijken. Het zijn de laatste overgebleven elementen van een landschap met kleine akkertjes, grote boerderijen, heidevelden en oerbossen. Sommige grafheuvels zijn al vijfduizend jaar oud.

Bij deze locatie hoort een videofragment. Bekijk dit via de website of de mobiele app.

7

Havezate Grimberg

Havezate Grimberg

De restanten van de havezate Grimberg liggen verscholen tussen oude eiken beuken. Van het oude kasteel zelf is niets meer over. De toegangspoort, het grachtencomplex en het parklandschap zijn nog wel herkenbaar. Tegenwoordig is naast het oude complex het Theehuys Grimberg gevestigd.

Theehuys Grimberg

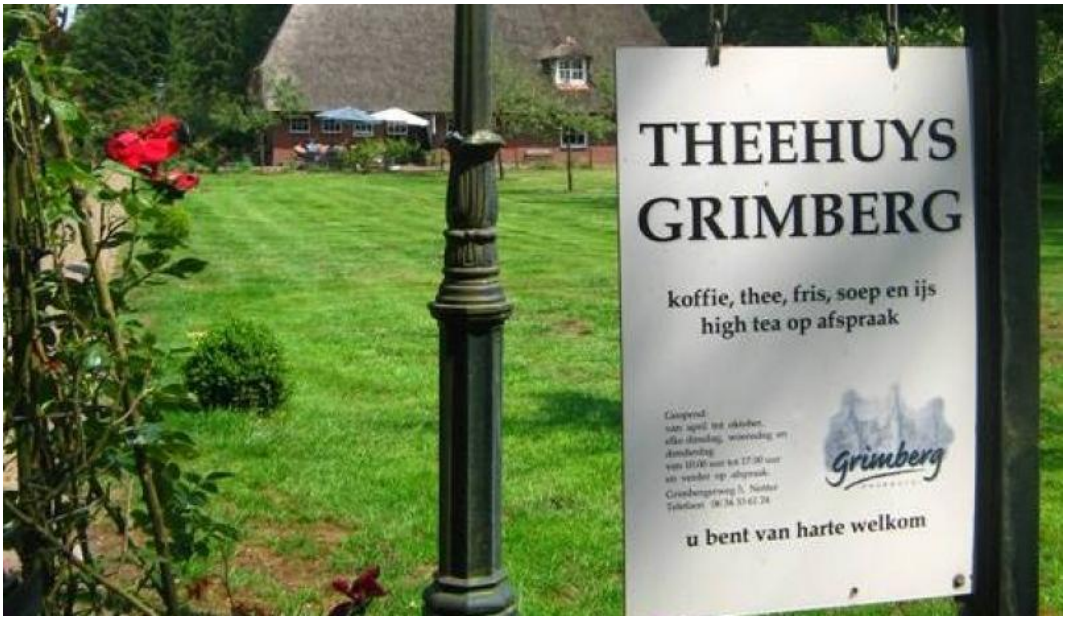

Theehuys Grimberg

Het Theehuys ligt aan de imposante poort van het voormalige kasteelgebied, omringd aan alle kanten door eeuwenoude beukenbomen. Hier kunt u in een unieke omgeving genieten van de lekkerste thee met overheerlijke appeltaart of van een huisgemaakte soep.

9

Meanderende Midden Regge

Meanderende Midden Regge

Het rivierenlandschap staat bekend om haar ‘wandelende’ rivieren. Dat komt omdat een rivier aan de buitenkant van de bocht het land ‘opeet’ en aan de binnenkant van de bocht het zand weer afzet. Kanalisatie zorgde ervoor dat de rivier werd beteugeld. Hier zijn de oude meanders weer teruggebracht.

Bij deze locatie hoort een videofragment. Bekijk dit via de website of de mobiele app.

10

Enterse Waarf

Zompen bouwen

Enter was vroeger een schippers en zompendorp. Aan de Lee in Enter ligt een prachtige werf, waarin zompen worden gebouwd. U kunt op afspraak een tochtje maken met de zomp. “De Waarf” is een combinatie van een scheepswerf voor de Enterse zompen en een expositie over de Regge.

Bij de Waarf is het mogelijk om de in aanbouw zijnde zomp te bekijken. Of om te genieten van een heerlijk kopje koffie, tijdens de openingstijden.

11

Dekzandkopjes Enter-Goor

Dekzandkopjes Enter - Goor

In de laatste ijstijd kon het voorkomen dat over grote afstanden enorme pakketten zand met de wind werden meegevoerd. Dat veranderde ons landschap totaal. Het zand werd weer neergelegd in de vorm van zandvlaktes, -ruggen en – kopjes. Hier kunnen we de zandkopjes goed herkennen.

Bij deze locatie hoort een videofragment. Bekijk dit via de website of de mobiele app.

12

Tichelmuseum Rohaan Markelo

Tichelmuseum

De vele diepe kuilen op de Herikerberg zijn ontstaan door het weggraven van leem/klei voor de vroegere steen- en pannenbakkerijen aan de Goorseweg. Bij deze opgravingen zijn veel voorwerpen uit de prehistorie gevonden: o.a. beenderen van walvissen, haaientanden en versteende vruchten.

Deze vondsten zijn nu te bezichtigen in de toren van de kerk in Markelo. In het museum ontdek je de rijke historie van de leemverwerkende industrie.

Openingstijden

Apr t/m okt, ma t/m za 10.00 tot 16.00 uur. Nov t/m maart , wo en vr 12.00 - 16.00 uur.

http://www.tichelwaarkrohaan.nl (Tichelmuseum Markelo)

13

Buurtschap Stokkum

Buurtschap Stokkum

Het beeld van Stokkum (met beschermd dorpsgezicht) wordt volledig bepaald door de monumentale Weldammer boerderijen met hoge bomen. Stokkum is waarschijnlijk ontstaan in de periode 800-1000 na Chr. In 1188 werd het als eerste Twentse Marke beschreven.

14

De Schipbeek

De Schipbeek

In de 14e eeuw was de Schipbeek al een belangrijke waterloop, die uitmondt in de IJssel bij Deventer.

15

Stuwwal Markelose Berg

Stuwwal Markelose Berg

De ‘ruggegraat’ van ons huidige landschap wordt gevormd door stuwwallen. Het zijn bergen die op zijn gestuwd door landijs. Alsof je met je duim in natte klei drukt en aan de zijkant de klei omhoogkomt. Maar dan op landschapsschaal en met zand, grind en leem. De Markelose Berg is een goed voorbeeld.

16

Schaapskooi en Labyrint

Schaapskooi en Labyrint

De schaapskooi herinnert aan de tijd dat dit gebied een grote heidevlakte was waar de boeren hun kuddes lieten weiden en ’s nachts onderbrachten in de schaapskooi. Tegenwoordig is dit het gebied van de Schaapskudde Hof van Twente.

Het is overigens nog geen 100 jaar geleden dat deze heidevlaktes grotendeels werden bebost of op een andere wijze in cultuur werden gebracht. Als je het pad naast de schaapskooi inloopt, zie je na ca. 50 meter links het labyrint.

Informatieboerderij `n Witten

Informatieboerderij `n Witten

In de informatieboerderij geeft de permanente tentoonstelling een goed beeld van het omliggende natuurgebied de Borkeld.

18

Natuurgebied de Borkeld

Natuurgebied Het Borkeld

Natuurgebied De Borkeld is goed toegankelijk gemaakt voor wandelaars en fietsers. Je vindt hier heidevelden waar je stil van wordt. Grafheuvels, prachtige glooiingen met hier en daar een jeneverbes (kwakel in het Twents). Schapen in de verte, een koekoek en verder... helemaal niets!

19

Elsenerveld/veen +karrensporen

Elsenerveld/veen +karrensporen

In de middeleeuwen ontstonden dorpslandschappen met de boerderijen, hooilanden, akkercomplexen, heidevelden en soms ook veengebieden. Hier zien we het heideveld en veen van Elsen. Leuk detail is de jeneverbessen het oude karrenspoor volgen. Het mulle zand bleek een kiembed te zijn.

Bij deze locatie hoort een audiofragment.
Luister dit af via de website of de mobiele app.

20

Stuwwal bij de Friezenberg

Stuwwal bij de Friezenberg

In dit landschap zijn het de stuwwallen die grotendeels bepalen waar het droog en waar het nat is. Opgestuwde hoge bergen zijn van nature droog, omdat het regenwater diep kan wegzakken. De lage gebieden waar het gestuwde materiaal uitkomt zijn van nature laag en nat.

Bij deze locatie hoort een videofragment.
Bekijk dit via de website of de mobiele app.

21

Grafheuvels Elsen

Grafheuvels Elsen

De prehistorische grafheuvels geven ons een inkijkje in het landschap van duizenden jaren geleden. Er is nog veel dat we niet weten, maar nieuw onderzoek aan skeletten laat zien dat deze bewoners oorspronkelijk uit het oosten van Europa kwamen en een rijk handelsnetwerk hadden.

Bij deze locatie hoort een videofragment. Bekijk dit via de website of de mobiele app.

22

Rijssens Leemspoor

Rijssens Leemspoor

Aan de voet van de Rijsserberg, ligt een traject van een smalspoor waar zo'n 100 jaar geleden de steenfabrieken hun grondstof op vervoerden. Het smalspoorlijn werd gebruikt om klei van de groeve naar de fabrieken te vervoeren.

Tussen begin april tot eind oktober kunt u dit spoor bezichtigen en er een ritje op maken.

https://www.leemspoor.nl/ (Meer info >>)